

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zast. JUDr. Milanem Ostrřížkem, advokátem, se sídlem Stodolní 977/26, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 4. 2008, č. j. 43 Cad 50/2004 - 98,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 4. 2008, č. j. 43 Cad 50/2004 - 98, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 25. 9. 2003, č. j. 6003-3346//2003-Kr, žalovaná zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava - město (dále jen „okresní správa“) č. j. 6002/19679/4580/P 328/2001/318/OŘ/031269, ze dne 21. 7. 2003, kterým byl zamítnut návrh žalobkyně na povolení obnovy řízení ve věci nároku na nemocenské při pracovní neschopnosti vzniklé dnem **29. 12. 1997**, jež bylo ukončeno pravomocným rozhodnutím okresní správy č. j. 6002/19679/4580/P 328/2001/318, ze dne 12. 2. 2001.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 28. 4. 2008, č. j. 43 Cad 50/2004 - 98, zamítl žalobu žalobkyně proti uvedenému rozhodnutí a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění soud uvedl, že žalobkyně v žalobě namítala, že správní orgán prvního stupně nepostupoval ve věci sporu o nárok na nemocenské při pracovní neschopnosti vzniklé dne **27. 1. 1998** podle správního řádu a tvrdila, že splnila podmínku tří měsíců pojištění pro vyplacení dalších nemocenských

dávky od **27. 1. 1998**. Krajský soud dále v rámci rekapitulace obsahu správního spisu poukázal na to, že okresní správa rozhodnutím ze dne 12. 2. 2001, č. j. 6002/19679/4580/P 328/2001/319, vyslovila, že žalobkyni nenáleží nemocenské při pracovní neschopnosti vzniklé dnem **27. 1. 1998**; návrh na obnovu řízení v této věci okresní správa rozhodnutím č. j. 6002/19679/4580/P 328/2001/319/OŘ/03/1270, ze dne 21. 7. 2003 zamítla. Soud konstatoval, že žalobkyně neměla k datu 20. 12. 1993 zaplacené pojistné na leden 1994, proto došlo k zániku nemocenského pojištění a musela podat novou přihlášku. Tu žalobkyně podala v říjnu 1996, ale pojištění nevzniklo, neboť platby musely být zaúčtovány na dlužné pojistné a penále. Žalobkyně byla nemocensky pojištěna až s účinností od 1. 11. 1997, proto jí podle soudu nemohla být proplacena nemocenská od **27. 1. 1998**, neboť neplnila podmínku zákona, tj. nebyla účastna nemocenském pojištění tři měsíce. Skutečnost, že její platba ve výši 2000 Kč, zaplacená v lednu 1994, byla zaúčtována na pojistné v důchodovém zabezpečení od září 1993 do ledna 1994, byla žalobkyni známa již v průběhu řízení v roce 2001, kdy se dožadovala vyplácení nemocenské od **27. 1. 1998**; nejde tudíž o novou skutečnost. Žádný další důvod pro povolení obnovy řízení žalobkyně neuvedla. Soud shrnul, že žalobkyně byla v pracovní neschopnosti od **27. 1. 1998**, uplatnila nárok na nemocenské dávky, které jí nebyly přiznány, neboť k datu vzniku pracovní neschopnosti **27. 1. 1998** nebyla tři měsíce nemocensky pojištěna. Podle soudu nejsou tyto skutečnosti rozhodující pro dané řízení, kde je předmětem návrh na povolení obnovy řízení, přesto je soud považoval za vhodné zmínit. K tvrzené nové skutečnosti, že podle přehledu plateb ze dne 7. 4. 2003 byla úhrada ze dne 7. 1. 1994 ve výši 2000 Kč zaúčtována pouze ve výši 1600 Kč, soud uvedl, že okresní správa postupovala v souladu s platnými předpisy a provedená platba byla správně poukázána na úhradu dlužných záloh na pojistné za měsíce září až prosinec 1993 a jako úhrada zálohy za měsíc leden 1994. Z hlediska uplatněných důvodů v návrhu na povolení obnovy řízení je podle soudu zcela nerozhodné řízení o povolení splátek. Žalobkyně v návrhu neuváděla žádný nový důvod, jenž by mohl být posouzen ve smyslu § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, krajský soud nezjistil, že by žalobkyni byla odňata možnost účastnit se řízení, rozhodnutí nebylo vydáno vyloučeným orgánem a není dán důvod k tvrzení, že se rozhodnutí ze dne 25. 9. 2003 opíralo o důkazy, které se ukázaly nepravdivými. Rozhodnutí také nebylo dosaženo trestným činem. Krajský soud uzavřel, že nejsou dány důvody obnovy řízení, správní orgány nepochybily, a proto soud žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost a požádala o ustanovení zástupce.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 18. 7. 2008, č. j. 43 Cad 50/2004 - 121, osvobodil stěžovatelku od soudních poplatků a ustanovil jí zástupcem JUDr. Milana Ostřížka, advokáta. Kasační stížnost stěžovatelky proti tomuto usnesení Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 9. 2008, č. j. 4 Ads 135/2008 - 134, zamítl.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka označila odůvodnění napadeného rozsudku za velmi zmatené a těžko přezkoumatelné. Namítala, že soud dostatečně nedokázal a nevysvětlil, na základě jakých ustanovení zákona byly platby zaplacené okresní správě sociálního zabezpečení započítávány na pohledávky z předchozích období,

což je podstatné pro správné rozhodnutí ve věci. Soud se podle stěžovatelky nedostatečně zabýval otázkou, zda byly splněny podmínky pro obnovu řízení, a spokojil se s tvrzením, že o novou skutečnost nejde, neboť stěžovatelce bylo rozúčtování známo. Soud se úplně opominul zabývat rozporem, který nastal mezi skutečně zaplacenou částkou a částkou vyčíslenou v přehledu plateb ze dne 7. 4. 2008 (správně 2003, pozn. soudu). Stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázala na skutečnost, že napadené rozhodnutí se týkalo návrhu na povolení obnovy řízení ve věci nároku na nemocenské při pracovní neschopnosti vzniklé dne **29. 12. 1997**, ovšem soud v rozsudku na str. 3 odst. 1, na str. 4 odst. 2 a na str. 5 odst. 2 a 6 uvádí, že řízení ve věci se týkalo pracovní neschopnosti vzniklé dne **27. 1. 1998**.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené soudní rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

V projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že řízení vedené u krajského soudu bylo zatíženo vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., která mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozsudku. Tato vada současně výrazně snížila srozumitelnost rozsudku krajského soudu.

Nejvyšší správní soud předepisuje, že soudní řízení ve správním soudnictví je ovládáno dispoziční zásadou, která se projevuje tím, že řízení nemůže být vedeno bez návrhu (resp. zahajuje se pouze na návrh - srov. § 32 s. ř. s.) a soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumává napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů (srov. § 75 odst. 2 s. ř. s.). Předmět soudního řízení je určen obsahem podaného návrhu na zahájení řízení - žaloby, která v případě řízení podle § 65 a násl. s. ř. s. směřuje proti jednomu či více konkrétně označeným rozhodnutím jednoho či více správních orgánů. Označení napadeného rozhodnutí patří mezi základní náležitosti žaloby a v jejích výčtu je uvedeno na prvním místě [§ 71 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], neboť jednoznačně určuje, čím se má soud v řízení o žalobě zabývat. Z dispoziční zásady současně vyplývá, že soud - až na případné zákonem stanovené výjimky - není oprávněn přezkoumávat jiná rozhodnutí, než proti kterým žaloba směřuje.

Z obsahu podané žaloby Nejvyšší správní soud zjistil, že jí stěžovatelka napadla rozhodnutí žalované ze dne 25. 9. 2003, č. j. 6003-3346//2003-Kr, které se týká obnovy řízení ve věci nároku na nemocenské při pracovní neschopnosti vzniklé dne **29. 12. 1997**. Toto rozhodnutí stěžovatelka rovněž v souladu s § 71 odst. 2 s. ř. s. přiložila k žalobě. Žaloba nesměřovala proti žádnému jinému rozhodnutí, což zřetelně vyplývá jak z návrhu

výroku rozsudku a z označení věci v záhlaví žaloby, tak i z celého obsahu žaloby, ve které stěžovatelka sice zmiňuje i jiná rozhodnutí, ale nikoliv v úmyslu učinit z nich předmět soudního přezkumu. V textu žaloby pak stěžovatelka důsledně hovoří o pracovní neschopnosti vzniklé dne **29. 12. 1997**.

Krajský soud naopak všude v odůvodnění napadeného rozsudku uvádí pracovní neschopnost vzniklou dne **27. 1. 1998**. Jak vyplývá z rozsudku krajského soudu, o nemocenském při této pracovní neschopnosti rozhodla okresní správa rozhodnutím ze dne 12. 2. 2001, č. j. 6002/19679/4580/P 328/2001/319, návrh na obnovu řízení v této věci okresní správa zamítla rozhodnutím ze dne 21. 7. 2003, č. j. 6002/19679/4580/P 328/2001/319/OŘ/03/1270, po kterém následovalo rozhodnutí žalované o odvolání stěžovatelky. Žádné z uvedených rozhodnutí však žalobou stěžovatelky napadeno nebylo, stěžovatelka je k žalobě nepřiložila a nejsou obsažena ani ve správním spisu. Tato rozhodnutí proto neměla tvořit předmět soudního přezkumu a soud se neměl zabývat otázkami týkajícími se nemocenského při pracovní neschopnosti vzniklé dne **27. 1. 1998**.

Příčinou uvedeného pochybení krajského soudu, který vybočil z předmětu řízení vymezeného žalobou, je podle názoru Nejvyššího správního soudu skutečnost, že krajský soud při odůvodňování svého rozhodnutí vycházel z rozsudku téhož soudu ze dne 5. 11. 2007, č. j. 17 Cad 51/2004 - 134, kterým soud zamítl žalobu stěžovatelky ve skutkově i právně podobné věci (obnova řízení ve věci nemocenského při pracovní neschopnosti vzniklé dne **27. 1. 1998**). Odtud zřejmě krajský soud odůvodnění do napadeného rozsudku převzal zmíněné datum, čímž vyvolal dojem, že přezkoumával jiné rozhodnutí, než proti kterému stěžovatelka v projednávané věci podala žalobu.

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře klade důraz na to, aby krajské soudy o skutkově a právně podobných případech rozhodovaly jednotně, což v praxi vede k tomu, že soudy vychází ze svých dřívějších rozhodnutí a přejímají již uplatněnou argumentaci. Takový postup rozhodně nelze považovat za nežádoucí, pokud ovšem nevede k paušalizaci a potlačení individuálního přístupu soudu ke každé řešené kauze. Jinými slovy, soud může převzít argumentaci z jiného soudního rozhodnutí, v odůvodnění svého rozhodnutí ji však musí řádně propojit se skutkovými zjištěními v projednávané věci. Takto krajský soud nepostupoval, a napadené rozhodnutí proto neodpovídá obecným požadavkům na vyloučení libovůle při rozhodování vyplývajícím z práva na spravedlivý proces, garantovaného Listinou základních práv a svobod.

Podle setrvalé judikatury Ústavního soudu patří povinnost soudů odůvodňovat svá rozhodnutí k základním principům, které představují součást práva na řádný proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakož i součást pojmu právního státu podle čl. 1 Ústavy České republiky, a vylučují libovůli při rozhodování. Tato povinnost je pro správní soudnictví upravena v § 54 odst. 2 s. ř. s. Z odůvodnění musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Nepřezkoumatelné rozhodnutí neposkytuje dostatečné záruky o tom, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, zveřejněný pod č. 34 ve svazku č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, zveřejněný pod č. 85 ve svazku č.

8 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02). V tomto smyslu lze napadený rozsudek považovat za nepřezkoumatelný.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud vybočil z předmětu řízení vymezeného žalobou, čímž zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a převzetím částí odůvodnění jiného rozsudku způsobil nepřezkoumatelnost svého rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Toto pochybení krajského soudu je natolik závažné, že k němu kasační soud musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 4. 2008, č. j. 43 Cad 50/2004 - 98, z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Za dané procesní situace se Nejvyšší správní soud nezabýval jednotlivými námitkami uvedenými v kasační stížnosti, neboť soud může věcně přezkoumat pouze přezkoumatelné a vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nezatížené rozhodnutí.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na krajském soudu tedy nyní bude, aby o žalobě stěžovatelky znovu rozhodl a své rozhodnutí v souladu s požadavky shora uvedenými řádně odůvodnil.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti a o odměně ustanoveného zástupce stěžovatelky rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. v novém rozhodnutí ve věci krajský soud.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu